

6. Збірник навчальних програм роботи творчих учнівських об'єднань та факультативів еколого-натуралістичного напрямку / [за заг. ред. В.В. Вербицького]. – К. : АБЕРС, 2013. – 220 с.
7. Людина і довкілля. Захист тварин : факультативні курси / за заг. ред. Н.І. Новикової. – Тернопіль : Астон, 2003. – 87 с.
8. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку “Домашні улюбленці” / К.М. Панчак [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dubrovcpo.in.ua/upload/text/1-Домашні_улюбленці.pdf
9. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку “Любителі домашніх тварин” / М.М. Березицька [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecocentr.edukit.te.ua/Files/downloads/Любителі_домашніх_тварин_для_шкіл.docx
10. Навчальна програма з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку “Любителі домашніх тварин” / М.Ю. Королик [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://oencum.if.ua/wp-content/uploads/2017/07/9-Lybyтели_domahnih_tvaryn.pdf
11. Наказ департаменту освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації № 257 від 02.09.2015 “Про затвердження програм гурткової роботи” [дод.: навчальні програми] [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecocentr.edukit.te.ua/Files/downloads/Програми_2015_остаточн.doc
12. Програми гуртків з біології, екології, сільського господарства для загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів / за ред. В.В. Вербицького. – К. : СМП “АБЕРС”, 2001. – 236 с.
13. Програми гуртків юних екологів і дослідників природи для позашкільних установ і загальноосвітніх шкіл / під ред. Л.П. Манорик. – К. : Радянська освіта, 1991. – 141 с.
14. Програми для творчих об'єднань позашкільних і загальноосвітніх навчальних закладів. Еколого-натуралістичний напрям / укл. В.В. Вербицький. – К. : Богдана, 2004. – 349 с.

Корнієнко А.В., м. Київ

ЗМІСТ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГА ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ЕТНОКУЛЬТУРНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ

У статті обґрунтовано необхідність підготовки педагогів закладів позашкільної освіти до етнокультурного виховання учнів та її зміст, закладений у освітній програмі “Школа педагога” для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти, які займаються виховною діяльністю. Вказується, що виховний потенціал декоративно-ужиткового мистецтва міститься у самій його сутності. З-поміж інших видів мистецтва, декоративно-ужиткове є унікальним у вирішенні завдань як художнього так і особистісного розвитку, етнокультурного виховання підростаючого покоління.

Ключові слова: *заклад позашкільної освіти, педагог закладу позашкільної освіти, навчальна програма, декоративно-ужиткове мистецтво, етнокультурне виховання учнів, особистість.*

Успішне виховання підростаючого покоління безпосередньо пов'язане з удосконаленням фахової підготовки педагогів, їх професійної майстерності, ерудиції, культури. Жодна інша професія не ставить таких високих вимог до

Особистість у просторі виховних інновацій

людини, як професія педагога, вчителя, вихователя. Педагог зобов'язаний бути яскравою, неповторною особистістю, носієм загальнолюдських цінностей, глибоких і різноманітних знань, високої культури.

Найважливішими професійними якостями педагога визнані: працелюбство, працездатність, дисциплінованість, уміння визначити мету, вибрати шляхи її досягнення, організованість, наполегливість, систематичне і планомірне підвищення свого професійного рівня, відповідальність прагнення постійно підвищувати якість своєї праці.

Освітній процес сьогодні настільки складний, що в ньому може брати участь не кожен - потрібна спеціальна підготовка, потрібні досвід і щире бажання працювати з дітьми. Короткострокові семінари, епізодичні заняття не забезпечують повною мірою високого рівня готовності до роботи з учнями. Саме тому і виникає необхідність у посиленні вказаного напрямку.

Таку роботу по підготовці педагогів закладів позашкільної освіти до етнокультурного виховання учнів засобами декоративно-ужиткового мистецтва ми проводили в рамках Всеукраїнського експерименту на базі Комунального позашкільного навчального закладу “Центр дитячої та юнацької творчості” (ЦДЮТ) міста Дніпро. З цією метою для педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти, які займаються виховною діяльністю ми розробили освітню програму “Школа педагога”.

Мета освітньої програми “Школа педагога”: підвищення рівня професійно-педагогічної компетентності педагогічних працівників (педагогів-організаторів, керівників гуртків закладів загальної середньої та позашкільної освіти).

Завдання освітньої програми “Школа педагога”:

- підвищити професійний рівень педагогічних працівників у різних напрямках виховної роботи учнів;
- ознайомити педагогічних працівників з інноваційними формами і методами роботи;

Особистість у просторі виховних інновацій

- розвинути у педагогічних працівників творчу уяву, нестандартне мислення, фантазію;
- підготувати педагогічних працівників до включення в інноваційну діяльність, щодо освоєння сучасних технологій виховання;
- виховати у педагогічних працівників почуття гордості і пошану до традицій, надбань свого народу.

Освітня програма “Школа педагога” передбачає 1 рік навчання, розрахована на 216 години на рік, 6 годин на тиждень. Зміст програми “Школа педагога” спрямований на те, щоб педагогічні працівники за час навчання ознайомились з різноманітними формами виховної, позашкільної та позакласної роботи, усвідомили для себе сутність теорії і методики виховної діяльності, традиційних і інноваційних форм і методів виховної роботи.

З метою зацікавлення, спонукання для самостійного подальшого розвитку педагогів заняття проводяться у різних формах та носять теоретичний і практичний характер. Насамперед на першому вступному занятті керівникам гуртків, доречно запропонувати тренінгові вправи “Я – унікальна і неповторна особистість”, “Психологія успіху”, спрямовані на сприяння складанню атмосфери довіри і позитиву, формуванню навичок групової взаємодії та удосконаленню навичок планування.

Тема “Етнокультурне виховання як соціально-педагогічна проблема” передбачає ознайомлення з понятійним апаратом: “етнокультурне виховання”, “етнокультурна компетентність”. На практичних заняттях розробляється презентація на тему: “Історичні особливості розвитку людських спільнот і витоки української нації”.

За темою “Декоративно-ужиткове мистецтво як засіб етнокультурного виховання” вивчається історія декоративно-ужиткового мистецтва, види, зв'язок з сучасністю; декоративно-ужиткове мистецтво України; засоби навчально-виховної роботи в закладі позашкільної освіти; проводиться круглий стіл “Засоби етнокультурного виховання”. У процесі відбувається аналіз, обговорення, коментування, обмін думками і обґрунтування впливу мистецтва

Особистість у просторі виховних інновацій

на розвиток нашої нації у різних аспектах: політичних, економічних, правових, психологічних, педагогічних.

Тема “Умови етнокультурного виховання у позашкільних навчальних закладах” передбачає вивчення понять: “умови”, “педагогічні умови”, “організаційно-педагогічні умови”, “умови етнокультурного виховання”; визначаються шляхи реалізації педагогічних умов етнокультурного виховання, а також умови підвищення етнокультурної компетентності у підростаючого покоління на заняттях гуртків; передбачається презентація творчих ідей по підвищенню рівня етнокультурної компетентності у вихованців.

При вивченні методів педагогічного дослідження слухачі знайомляться із загальнонауковими логічними методами і прийомами, методом моделювання, емпіричними методами педагогічного дослідження, методом опитування. Будують моделі етнокультурного виховання. Вчать розробляти анкети з визначення рівня етнокультурного виховання.

Актуальним є ознайомлення педагогів з формами і методами етнокультурного виховання учнів в закладах позашкільної освіти та з особливостями планування роботи з урахуванням наскрізної програми з етнокультурного виховання закладу.

У процесі навчання відбувається розробка фрагменту заняття “Декоративно-ужиткове мистецтво та етнокультурне виховання”. Проводиться підбір тем і розробка проектів для вихованців гуртків, а також відбувається робота над проектом для учнів “Відкрий для себе Україну”: тестові завдання з історії козацтва, звичаїв, побуту; складання ігрових завдань з народних ремесел, враховуючи регіон Наддніпрянщини (гончарства, вишивки, лозоплетіння, витинанки, петриківки); підбір фольклору даного регіону і оформлення презентації.

Надзвичайно важливою є тема “Форми роботи з батьками з етнокультурного виховання у сучасному житті”. Вона передбачає ознайомлення з традиційними формами роботи і використання їх у етнокультурному вихованні: відкриті заняття у гуртках декоративно -

Особистість у просторі виховних інновацій

ужиткового мистецтва, виставки робіт для батьків, робота з батьківським активом, батьківські збори, консультації, день відкритих дверей. Презентація “Нетрадиційних форм роботи у етнокультурному вихованні” - розповсюдження матеріалів із здійснення етнокультурного виховання у сімейному колі: інформація про родинні традиції, обряди, викладання на сторінках у соцмережі на сайті закладу порад батькам, результати виставок, конкурсів, методичні рекомендації з проведення майстер-класів з декоративно-ужиткового мистецтва в домашніх умовах; організація і проведення у Центрі суспільних масових свят та майстер-класів разом з батьками; влаштування суспільних виставок і конкурсів родинних робіт; виготовлення за допомогою різних технік декоративно-ужиткового мистецтва дерева родоводу, сімейних оберегів.

Впровадження у практику роботи експериментальних закладів позашкільної освіти програми “Школа педагога” забезпечило помітне зростання ефективності процесу етнокультурного виховання учнів, що підтверджено результатами експерименту. Так, в експериментальних групах динамічніше, ніж у контрольних, відбулися процеси зменшення кількості учнів із низьким рівнем етнокультурної вихованості та збільшення їх кількості з середнім та високим рівнями. Кількість учнів з низьким рівнем зменшилася на 14,7 %, із середнім – зросла на 6,8 %, з високим – на 7,9 %.

Література:

1. Бех І. Д. Комунікативна компетентність педагога в оптимізації виховного процесу // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді. – Зб. наук. пр. – Вип. 8. книга 1.- К., 2005. – С. 6-11.

2. Етнокультурне виховання учнів засобами декоративно-ужиткового мистецтва в умовах позашкільного навчального закладу: метод. посіб. / [І. Д. Бровко, А. В. Корнієнко, В. В. Мачуський та інші]; за ред. А. В. Корнієнко. – Д. : Надруковано ПП Дрига Т.В., 2016. – 236 с.

3. Забродська І. М. Педагог позашкільного навчального закладу: від професійної компетенції до професійної майстерності / І. М. Забродська // Формування базових компетентностей у вихованців позашкільних навчальних закладів : матеріали Міжнародної наук.-практ. конференції (25-27 лютого 2013 року, м. Київ) / за ред. І. Д. Бега, С. Л. Дахнова, С. Г. Мартової, В.В. Мачуського. – К, 2013. – С. 242-244.

4. Мачуський В. В., Корнієнко А. В. Подготовка педагогов внешкольных учебных заведений к формированию социальной компетентности учащихся / В. В. Мачуський, А. В. Корнієнко // Дополнительное образование детей в изменяющемся мире: перспективы развития востребованности, привлекательности, результативности : материалы

Котеля Т.М., м. Київ

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ: ПРОЕКЦІЯ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ "ТРИ КИТИ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ"

В статті висвітлено досвід роботи педагогічного колективу позашкільного освітнього закладу з національно-патріотичного виховання дітей та молоді, формування та вироблення у них потреби самостійно аналізувати інформацію, критично мислити, швидко адаптуватися до змін, співпрацювати в команді та володіти високою національно-патріотичною свідомістю, брати активну участь у розбудові української держави.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, позашкільний освітній заклад, підлітковий вік, проектна діяльність.

В Україні триває пошук шляхів інтегрування у європейське співтовариство, визначення нової стратегії виховання, реформування системи освіти, інструментом становлення якої є інноваційна діяльність, як внесення якісно нових елементів у навчально-виховний процес, впровадження ефективних технологій, посилення уваги до особистості, розвиток творчого потенціалу учасників освітнього процесу, модернізація управління педагогічним процесом. Таким чином, інноваційність є однією з домінуючих тенденцій розвитку людства, що вибудовується на засадах збереження і розвитку творчої потенції людини, її спрямованості на самовизначення, стабільно активної життєдіяльності у змінних соціальних умовах, готовності до сприймання і розв'язання нових завдань. Підвищення рівня професійної майстерності кожного, хто бере участь у освітньому процесі є основним завданням на всіх етапах розвитку освіти як шкільної так і позашкільної.

Позашкільна освіта сьогодні виконує вкрай важливі завдання соціального наповнення, спрямовані на забезпечення потреб і мотивів дітей із малозабезпечених сімей, дітей, що знаходяться під опікою та піклуванням, дітей-сиріт, дітей із обмеженими можливостями до пізнання й творчості; формування у всіх системи ціннісних орієнтацій національно-патріотичного